

McCORMAC
McCARTHY

Marea trecere

Traducere din limba engleză
și note de Claudia Lates

POLIROM
2025

Se culca în frigul și întunericul din ținutul acela sălbatic și înalt și asculta vântul, privind cum se stingeau ultimii tăciuni de pe foc și pâlpâirile roșietice ale cărbunilor care se crăpau de-a lungul unor linii nebănuite. Ca și cum în strădania lemnului s-ar fi ascuns, în mod ilicit, geometrii și rânduiei care se puteau dezvălui, după bunul mers al lumii, numai în cenușă și întuneric. Nu auzi niciun lup. Cu hainele prăpădite, pe jumătate mort de foame și cu calul înspăimântat, intră, o săptămână mai târziu, în orașul minier El Tigre.

O mână de case erau așezate fără niciun căpătâi de-a lungul unei coaste, de pe care se vedea o mică vale montană. Nu era nimeni prim-prejur. Opri calul în mijlocul străzii desfundate, iar calul se uită cu o privire mohorâtă la oraș, la niște *jacales*¹ din noroi și bețe, cu uși din piei de vită. Mână calul înainte și chiar atunci o femeie ieși în stradă, se apropie de el și rămase în dreptul scării, uitându-se în sus, la chipul de copil care se zărea pe sub borul pălăriei, și-l întrebă dacă-i era rău. Îi răspunse că nu. Că îi era doar foame. Îi spuse să descălece și băiatul făcu întocmai, își dădu arcul jos de pe umăr și-l trecu peste cornul șei, apoi o urmă până în dreptul casei sale, cu calul pășind în urma sa.

Se așază într-o bucătărie atât de ferită de soare, încât era mai degrabă întuneric, și mănă *frijoles*² dintr-un castron de pământ cu o lingură imensă de cositor, emailată. Singura rază de lumină intra printr-o gură de fum din tavan și femeia îngenunche în locul acela, în dreptul

-
1. Colibă din Mexic și Statele Unite, cu acoperiș de paie, ridicată din pari sau nuiele legate între ele și pereții întăriți cu pământ sau lut (în sp., în orig.).
  2. Varietate de fasole folosită în bucătăria mexicană (în sp., în orig.).

unui *brasero*¹ mic de pământ, și întoarse *tortillas* pe un *comal* de pământ, crăpat și vechi de când lumea, și atunci o dâră subțire de fum se ridică de-a lungul peretelui înnegrit și se pierdu deasupra capetelor lor. Băiatul auzi găinile care cotcodăceau pe afară, iar într-o cameră încă și mai întunecoasă, din spatele unei draperii făcute dintr-o bucată de sac, dormea cineva. Casa întreagă mirosea a fum și grăsime rancedă, iar fumul avea o vagă aromă antiseptică de lemn de *piñon*². Femeia întoarse *tortillas* cu mâinile goale, le puse pe o farfurie de pământ și i le aduse. Băiatul îi mulțumi, împături una dintre *tortillas*, o trecu prin fasole și mușcă din ea.

— *De dónde viene?*³ îl întrebă ea.

— *De los Estados Unidos.*⁴

— *De Tejas?*⁵

— *Nuevo Mexico.*⁶

— *Que lindo?*⁷, spuse ea.

— *Lo conoce?*⁸

— *No.*

Femeia îl privea cum mânca.

— *Es miniero?*⁹

— *Vaquero.*

— *Ay, vaquero.*

După ce termină și își șterse castronul cu ultima bucată de *tortilla*, femeia luă vasele, le duse în cealaltă parte a încăperii și le puse

-
1. Recipient sub forma unui vas sau a unei cutii, în care se pun cărbuni aprinși sau se face focul.
  2. Specie de pin pitic, originară din vestul Americii de Nord, cu fructe comestibile.
  3. „De unde vii?” (în sp., în orig.).
  4. „Din Statele Unite” (în sp., în orig.).
  5. „Din Texas?” (în sp., în orig.).
  6. „Din New Mexico” (în sp., în orig.).
  7. „Ce frumos” (în sp., în orig.).
  8. „Cunoașteți locul?” (în sp., în orig.).
  9. „Ești miner?” (în sp., în orig.).

într-o găleată. Când se întoarse, se așeză pe o bancă din scânduri de lemn de cealaltă parte a mesei și se uită cu atenție la el.

— *Adónde va?*¹ îl întrebă ea.

Băiatul nu știa. Privi într-o doară prin încăperea. Pe peretele gol de pământ era prins într-un un cui de lemn un calendar care înfățișa imaginea color a unui Buick din 1927. Lângă el stătea o femeie îmbrăcată într-o haină de blană și cu turban. Spuse că nu știa unde se ducea. Au rămas amândoi nemișcați. Băiatul făcu un semn cu capul înspre intrarea acoperită de draperie.

— *Es su marido?*² întrebă el.

Femeia răspunse că nu era. Spuse că era sora ei.

Băiatul dădu aprobator din cap. Se mai uită o dată prin cameră și mai cuprinse o dată cu privirea ceea ce descoperise oricum de prima dată, apoi întinse mâna peste umăr în spatele său și-și luă pălăria de pe spătarul scaunului, împinse scaunul în spate, pe podeaua de pământ, și se ridică.

— *Muchisimas gracias*³, spuse el.

— Clarita, strigă femeia.

Nu-și luase o clipă ochii de la el și băiatului îi trecu prin minte faptul că s-ar fi putut să fie un pic nebună. Femeia mai strigă o dată. Se întoarse și privi spre încăperea întunecoasă din spatele draperiei, cu un deget ridicat.

— *Momentito*⁴, spuse ea.

Se ridică și se duse în cealaltă cameră. Apăru din nou, după câteva minute. Dădu sacul la o parte și-l ținu un moment, cu un gest oarecum

---

1. „Unde te duci?” (în sp., în orig.).

2. „E soțul dumitale?” (în sp., în orig.).

3. „Mulțumesc mult” (în sp., în orig.).

4. „O secundă” (în sp., în orig.).

teatral, lipit de tocul ușii. Femeia care dormise până atunci pași peste prag și se postă în fața lui, într-un capot de viscoză, pătat și roz. Se uită la el, apoi se întoarce și privi în spate, către sora ei. Probabil că era sora mai mică, însă semănau destul de bine. Se uită iarăși la băiat. Rămăsese în loc, cu pălăria în mâini. Soră-sa stătea în spatele ei, în pragul ușii, cu bucata jerpelită și prăfuită de pânză de sac trasă lângă ea, ca și cum ar fi vrut să sugereze, poate, că apariția adormitei era un lucru rar și trecător. Ea însăși nu era decât un crainic al veștilor bune. Sora adormită își strânse capotul în jurul corpului, apoi întinse o mână și atinse fața băiatului. Apoi se întoarce cu spatele și trecu iarăși pragul încăperii, ca să nu mai fie văzută. Băiatul mulțumi gazdei sale, își puse pălăria, împinse cu zgomot ușa din piele de vită și pași afară, în lumina soarelui, unde stătea și-l aștepta calul.

În timp ce mergea călare pe șosea, unde nu se vedeau nici urme de roți sau de copite, nici vreun alt semn al existenței oamenilor, trecu prin dreptul a doi bărbați care stăteau în pragul unei uși și care-l strigară și făcură semne înspre el. Își atârănase iarăși arcul pe umăr și se gândea că arăta probabil trist ori caraghios, armat în felul acela, cu zdrențele sale înnegrite, călare pe un cal numai piele și os, însă după ce se uită mai atent la cei care-l șicanau, își dădu seama că cu greu ar fi putut arăta mai rău ca ei și merse mai departe.

Traversă mica vale și o porni înspre munți, către apus. Nu avea de unde să știe de cât timp se afla în acea țară, dar din câte văzuse el până atunci, bune și rele, după cum le judeca în timp ce își vedea de drum, știa sigur că nimic din ce-ar fi putut descoperi nu i-ar mai fi trezit spaima. În zilele următoare avea să întâlnească indieni sălbatici, în inima munților, care locuiau

în *chozas*¹ și corturi², în *rancherías*³ mizere, și indieni și mai sălbatici, care locuiau în peșteri, și cu toții îl considerau, cel mai probabil, pe el nebun, după felul în care-l priveau. L-au hrănit, iar femeile i-au spălat și i-au peticit hainele și i-au cusut cizmele cu o sulă făcută de mână și cu ligamente de la un picior de șoim. Vorbeau între ei pe limba lor și cu el într-o spaniolă stricată. I-au povestit că cei mai mulți dintre copii lor plecaseră să lucreze în mine, sau în orașe, sau la *haciendas* conduse de mexicani, dar că ei n-aveau încredere în mexicani. Făceau schimburi cu ei, prin micile sate de pe malul râului, sau stăteau câteodată în cercul exterior de lumină și urmăreau serbările lor, însă în general se țineau departe de ei. I-au spus că obiceiul mexicanilor era să dea vina pe ei pentru toate nelegiuirile pe care le comiteau ei între ei și că mexicanii se îmbătau și se omorau între ei, apoi trimiteau soldați în munți, după indieni. Când le spuse de unde venea, a rămas surprins să afle că știau și de acea țară, dar de vorbit despre ea nu voiau să vorbească. Nu încercă nimeni să facă schimb de cai cu el. Nu-l întrebă nimeni de ce venise. L-au atenționat numai să stea departe de teritoriul Yaqui de la apus, pentru că indienii Yaqui l-ar fi omorât. Apoi femeile i-au împachetat cina, carne uscată și frăgezită

-
1. Colibe de lemn acoperite cu crengi sau paie, folosite în special de ciobani sau oameni de la țară (în sp., în orig.).
  2. În engleză, *wickiup* – adăpost folosit de indienii nomazi din regiunile aride din vestul și sud-vestul Statelor Unite, asemănător ca formă unui cort cu bază ovală, acoperit cu împletituri de stuf, iarbă sau crengi.
  3. Așezări asemănătoare satelor, cu colibe sau *chozas* (în sp., în orig.).

sau *machaca*, porumb copt și pisat și *tortillas* prăjite, după care un bătrân a ieșit în față și i s-a adresat într-o spaniolă pe care abia dacă o pricepu, și i-a vorbit cu mare emfază, după părerea băiatului, în timp ce-și ținea mâinile pe șaua lui, întinse mult în față, așa încât băiatul părea că stă în brațele sale. Era îmbrăcat într-un fel bizar și foarte înzorzonat și pe haine avea brodate niște simboluri cu aspectul geometric al unor instrucțiuni, poate ale unei partide de vânătoare. Purta bijuterii din jad și argint și avea părul lung și mai negru decât s-ar fi convenit la vârsta lui. Îi spuse băiatului că, deși era *huérfano*, tot trebuia să înceteze cu hoinărelile și să-și găsească un loc al lui pe lume, pentru că a colinda în felul acesta avea să devină pentru el o pasiune și din pricina acestei pasiuni avea să se înstrăineze de toți oamenii și, până la urmă, de el însuși. Îi spuse că lumea nu putea fi cunoscută decât în forma în care exista în sufletele oamenilor. Pentru că, deși părea un loc care să cuprindă oamenii, era în realitate un loc cuprins în sufletele lor și de aceea, ca să cunoască lumea, omul acolo trebuia să o caute și să ajungă să cunoască acele suflete și, pentru aceasta, omul trebuia să trăiască alături de oameni, nu doar să treacă printre ei. Îi spuse că, în timp ce un *huérfano* ar fi putut simți că nu mai aparține oamenilor, el trebuia să lase acest sentiment la o parte, pentru că avea în el o larghețe a spiritului pe care oamenii o puteau vedea și că oamenii și-ar fi dorit să-l cunoască și că lumea avea să aibă nevoie de el, la fel de mult precum și el avea nevoie de lume, pentru că-și aparțineau unul altuia. În cele din urmă îi spuse că, deși acesta era un lucru bun, ca orice lucru bun reprezenta în același timp și un pericol. Apoi își luă mâinile de pe șaua băiatului, se dădu în lături și rămase așa. Băiatul